

Redacțiunea, Administrațiunea și
Tipografia:
BRĂȘOVU, piața mare Nr. 22
Zisă și înțelesă nu s'au pri-
mesă. Măsurările și re-
scrierile:
DIRECȚIA DE REDACȚIE:
Brașov, piața mare Nr. 22
Inserțiunile și anunțurile în Viena
sunt înțelesă în Viena
(Hof- und Staatsdruckerei), în
Buda-Pest (Hof- und Staatsdruckerei),
în Berlin (Hof- und Staatsdruckerei),
în Frankfurt (Hof- und Staatsdruckerei),
în Hamburg (Hof- und Staatsdruckerei),
în Leipzig (Hof- und Staatsdruckerei),
în London (Hof- und Staatsdruckerei),
în Paris (Hof- und Staatsdruckerei),
în St. Petersburg (Hof- und Staatsdruckerei),
în Viena (Hof- und Staatsdruckerei).
Prețul inserțiunilor, o seriă
garantată pe o săptămână 8 or.
și 30 cr. Într-un an pentru o pu-
blicitate. Publicarea mai dese
după tarifă și învoială.
Reclame pe pagina III-a o
seră 10 or. v. a. sau 30 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI

ANULU LIII.

„Gazeta“ este în fă-care și.
Abonamente pentru ANULU LIII:
Pe un an 12 fl., pe șase luni
6 fl., pe trei luni 3 fl.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 franci, pe trei luni
10 franci.
Se primumără la tôte oficiile
postale din intru și din afară
și la dd. colectorilor.
Abonamentulu pentru BRĂȘOVU:
la administrațiune, piața mare
Nr. 22, etajulu I.: pe un an
10 fl., pe șase luni 5 fl., pe trei
luni 2 fl. 50 or. Cu dămăci la
casă: Pe un an 12 fl., pe
șase luni 6 fl., pe trei luni 3 fl.
Un esemplar 5 or. v. a. sau
15 bani.
Atât abonamentele cât și
inserțiunile sunt a se plăti
înainte.

Nr. 152.

Brășov, Sâmbătă 7 (19) Iulie

1890.

Nou abonamentu

„GAZETA TRANSILVANIEI“.

Cu 1 Iulie 1890 stilu vechiu
s'a deschis nou abonamentu, la care in-
vităm pe toți amicii și aprizitorii folei noastre.

Prețulu abonamentului:

Pentru Austro-Ungaria: pe trei luni 3 fl.
pe șase luni 6 fl., pe un an 12 fl.

Pentru România și străinătate: pe trei
luni 10 franci, pe șase luni 20 franci, pe un
an 40 franci.

Abonamente la numerele cu data de Duminecă:

Pentru Austro-Ungaria: pe un an 2 fl., pe
șase luni 1 fl.

Pentru România și străinătate: pe un an 8
franci, pe șase luni 4 franci.

Abonarea se poate face mai ușor și
mai repede prin mandate postale.

Domnii, cari se vor abona din nou,
să binevoescă a scrie adresa lămurită și
a arăta și posta ultimă.

Administrațiunea „Gazetei Transilvaniei“.

Brășov, 6 Iulie st. v.

Cine ar fi creșut, ca lucrurile
în Boemia să ajungă în timpu așa
scurtu până acolo, ca unu Dr.
Rieger, cel mai de frunte dintre
bărbații de încredere, cari au sta-
bilitu punctațiunile pactului ceho-
germanu din Viena, să se gân-
descă cu tôte serioșitatea de a se
retrage cu totulu din viața po-
litică?

Și totuși s'a pututu întempla,
ce în împrejurările de față părea
de necreșut. Rieger, care după
Palacky se bucura de cea mai
mare autoritate înaintea poporului
cehu, simte adă clătându-se tē-
rēmulu de sub piciorle sale și
afă de bine a face cunoscutu co-
naționalilor săi, că este gata a
se retrage de pe scena politică,
numai și numai ca poporul ce-
hicu să-și potă da și susține o
organizațiune unitară.

Despre scrisoarea importantă ce
a publicat-o Rieger în „Pozor“
vorbim mai jos. Aici observăm
numai, că unu simțu de resigna-
țiune străbate printre șiruri. „Dacă

conducerea poporului nostru a
fostu rea“, exclamă Rieger, „și dacă
s'au făcutu greșeli, atunci a fostu
vina sēu nefericirea națiunei în-
săși, că nu și-a alesu conducători
mai apți și mai harnici.“

Multu îl va fi costat pe bē-
trânulu conducătoru, ca să scrie
acēstă scrisoare. Dēr a scris-o to-
tuși și a trebuitu să-o scrie, pen-
tru-că unui bărbatū ca Rieger,
care a luptatū în tôte viața sa
pentru drepturile și bunăstarea
poporului sēu, nu i-se cuvenea să
s'arate micu la inimă și să tacă
într'unu momentu când s'a con-
vinsu, că națiunea sa nu se mai
mulțamesce cu politica rezervată,
ce i-o recomandă elū, ci voiesce
sē pășescă pe alte cărări mai ra-
dicale pentru ajungerea țintei sale.

Dr. Rieger, prin atitudinea sa,
dă unu esemplu din cele mai fru-
mose de abnegare de sine și de
resignațiune pentru scopul celū
mare. Elū ne înfățișează pe adevē-
ratulu patriotu și naționalistū, care
nu pune nici-odată ambițiunea per-
sonală mai pre susu de interesulū
comunū naționalū.

Dacă persōna mea și politica
ce-o urmărescū eu vē stau în cale
— dice elū cu alte cuvinte cătră
conșiliulu sēu — atunci eată eu sunt
gata să mē retragū, dēr nu uitați,
că interesulū națiunei pretinde ca
sē fiă unită și bine organizată în
intru.

Mai mărturisī Rieger cu acēstă
ocasiune unu păcatū alū Slavi-
lorū, că ei puținū vorū să scie de
autoritate și nu păzescū disciplina
și organizațiunea.

Păcatulū acesta alū Slavilorū
este — sē-o mărturisimū — și pē-
catulū nostru alū Romānilorū și
multu mai multe și mai grave de-
sastre decātū Cehii a trebuitu să
sutere națiunea noastră, mai alesū
de vre-o treizeci de ani încōce din
causa lui.

Pe lângă o disciplină și o or-
ganizațiune riguroasă contrarii noș-

trii ne-au combătutū cu succesū
și în punctele cele mai tari. Nu
scimū încātū se potū jălui și Cehii
de acēstū neajunsū, dēr scimū să
aprețimū pe deplinū necesitatea,
ce o accentuează Dr. Rieger, ca
ei să fiă uniți și bine organizați,
tocmai acuma, când lucrurile au
ajunsū în Boemia la frângerea
pānei.

Multu, forte multu atērnă as-
tăđi dela atitudinea ce-o vorū ob-
serva Cehii în fața stăruințelorū
guvernului de-a realiza pactulū în-
tre naționalitățile Boemiei, și dacă
Cehii s'ar desbina și nu ar fi uniți
într'o singură tabēră, lesne arū
putē să pērdă și ce au dobēnditū
până acuma cu multe și mari lupte
și stăruințe.

Deja se aude din tabēra ger-
mană imputarea, că Cehii, cari își
arată pe față nemulțămirea cu
invoela stabilită la Viena, nu vo-
iescū ca minoritatea germană din
Boemia să fiă scutită prin legi,
că nu voescū înțelegerea cu Ger-
manii și că voiescū numai simplu
sē domnescă asupra Germanilorū.

Incordarea între Germani și
Cehi a fostu nutrită în timpulū
din urmă de deosebire prin aceea,
că s'a alesu ca reprezentantū alū
Germanilorū în consiliulu școlarū
alū țerii o persōnă, care nu nu-
mai că nu posedē simpatia Ger-
manilorū, dēr este chiar contrară
nisuințelorū lorū.

Este vorba acuma de retrage-
rea acēstui nou alesu membru alū
consiliulu școlarū provincialū cu
numele Heinrich și „Politik“ dice,
că casulū Heinrich este totodată
unū memento pentru poporulū ce-
hicū, ca să urmărescă cu precau-
țiune și mai mare acțiunea de îm-
păcare și să cēră și mai multe cau-
tele ca mai înainte.

Arfi tristū dacă tocmai acum s'ar
îneca pactulū boemū ca Țiganulū
la malū și de aceea trebuie să do-
rimū în interesulū luptei ce-o pōrtă
tôte popōrele monarhiei pentru

egala îndreptățire, ca să se gā-
sescă unu expedientū și din partea
națiunilorū boeme și din partea
guvernului, care să împace erāși
lucrurile, pentru-ca pactulū să se
potă relisa.

DIN AFARĂ.

Alianța turco-bulgară.

Se dice, că ministrulū-președinte bul-
garū își dă mare silință să încheiă alianță
cu Turcia. O astfelū de alianță, să fi
dīsū Stambulov în țilele trecute, pre-
supune condiția de a se eschide din
cadrulū intereselorū comune și îndrep-
tățite totū ce nu interesază pe Turcia
și totū astfelū nu se va putē incheia
acēstă alianță fără de a nu se lua în
sēmă pretențiunile îndreptățite ale Bul-
gariei. Noi suntemū gata, dīse Stambu-
lov, a apēra în contra ori-cărui atacū
streinū provinciile europene ale im-
perinlui otomanū, renunțămū bucuroșū
la gândulū, ca să unimū Macedonia cu
Bulgaria, dēr și noi așteptămū în schimbū
ca și Pōrta să protegeze pe nēmurile in-
rudite prin rase ale aliatai sale (Bulgaria)
și să le împărtășescă de egala îndrep-
tățire cu celelalte nēmuri supuse ei.
Acēsta ar fi deocamdată de ajunsū, fi-
ind-că majoritatea preponderantă a Bul-
gariei din Macedonia va fi destulū de
împăcată cu gândulū de-a se apēra în
contra ori-cărui atacū dela Sudū ori dela
Nordū, dacă Pōrta o va scuti de influ-
ențele streine. O astfelū de alianță, după
pārerea lui Stambulov, ar eschide ces-
tiunea orientală din Europa și prin fap-
tulū, că cele două state s'ar apēra re-
ciprocu în contra inamicului comunū,
ele ar deveni puternice bastiōne ale
pānei.

Turburări în Albania.

„Pol. Corr.“ primesce din Scutari
d'Albania scirea, că în Albania supe-
rioră, la granița turcescă și muntene-
grină, s'au întemplatū în timpulū din
urmă încērări sângerōse în urma cărorū
neliniștea și îngrijirile crescū mereu,
fiind-că autoritățile vilaetului privescū
c'unū indiferentismū condamnabilū în-
tēmplările acēstea. Guvernatorulū su-
premū Bahri-pașa a prinsū pe delega-

FOILETONULŪ „GAZ. TRANS.“

Gramatica elementară a limbei latine.

Partea I, de Lazărū Șăineanu.

(Urmare și fine.)

Dēr sē trecemū mai departe la în-
sași expunerea formelorū gramaticale și
la formularea regulelorū. Exactitatea,
claritatea și precisiunea suntū în acēstă
privință mijlōcele cele mai potrivite d'a
întipări în mintea școlarilorū formele și
regulele gramaticale și a face din ele o
proprietate sigură și durătoare a lorū.
Autorulū, ce e dreptū, recunōșce efica-
citatea acēstorū calități ale unei grama-
tice și declară în prefață, că „regulele
și definițiunile suntū formulate cu tôte
precisiunea și claritatea posibilă și că ni-
micū nu e de prisōsū.“ Pertratarea însă
a materialului ne dă o dovadă contrară
acēstei declarațiuni și ne face să presu-
punemū, ca d-sa s'a servitū la compu-
nerea cărții de manuale vechi, neținēndū
sēmă de rezultatele, la cari a ajunsū as-
tăđi șoința; altmintrelea n'am întēlni

mai pe fiă-care pagină inexactități, de-
finițiuni și regule obscure și confuze. Ast-
felū la pag. 4 autorulū numēră între
pārțile vorbirii, pe lângă verbū, și par-
ticipiulū. Dacă așa e vorba, mē mirū
atunci pentru ce nu alătură și gerundi-
ulū, gerundivulū, infinitivulū și supinulū
la pārțile de cuvēntū! Apoi regula de
pe pag. 5 asupra declinării I, care dice:
„declinarea I are la nominativulū singu-
larū a și la genitivū ae“ este puținū
clară. Mai înainte d'a fi începutū cu for-
marea paradigmelorū de declinare ar fi
trebuitū să se facă odată pentru totū-
deuna distincțiunea între trunchiū (rădă-
cină) și terminațiune. Dacă s'ar fi luatū
dela începutū acēstă măsură, atunci re-
gulele declinării II arū fi mai lesne în-
țeluse de școlari și n'arū da locū la nici
o nedumerire. Căci ecă ce se dice la
pag. 7: „declinarea a doua se termină
la nominativulū singularū în us, er și um,
ēr la genitivū în i. Dacă acēstă regulă
ar fi exactă, ar trebui, ca dela puer și
ayer să fiă genitivulū pui și agi, deōre-
ce nu se potē admite, că autorulū prin
regula de mai susū ar fi presupusū a se

adauge terminațiunea genitivului la a no-
minativului.

Totū din cauza acēstei lacune decli-
națiunea III nu este bine tratată. La
pag. 14 substantivele, alū cărorū nomi-
nativū singularū se termină în o, suntū
numērate fără distincțiune între cele fe-
minine, erā între cele masculine se
omitū cele imparisilabe, ce au nomina-
tivulū singularū în es, pe când între
cele neutre se negligū nominativele
în a, c, t. La pag. 15 se dice, că „imber,
linter și venter lapadă pe e la celelalte
casuri.“ Și la vocativū? Aceeași inexacti-
tate întēlnimū și la pag. 25 și 18:
„pater, frater și mater lapadă pe e la tôte
celelalte casuri.“ Recunōșcū însă, că acu-
sativulū pluralū dela brevis vite este tip-
arivulū la pag. 26 din erōre breves vitae,
dēr totū pe acēstă pagină d-lū L. Șăi-
neanu formeză dela senex genitivulū plu-
ralū senium și acēsta nu mai este erōre
de tiparū, de ore-ce d-sa ne previne încă
dela pag. 14 și 21, că atâtū declinarea
parisilabică, câtū și adjectivele imparisi-
labe, cu excepțiunea lui pauper și vetus
formeză genitivulū pluralū primindū ter-

minațiunea ium. Afară de acēsta trece
substantivele hiems (p. 20) între mascu-
line și aer între neutre (p. 24). La pag.
27 pune tribus între substantivele care
se declină regulatū după fructus. La pag.
32 vorbindū de compararea adjectivelorū
cetimū acēstă definițiune: „Positivulū e
adjectivulū însuși,“ ca și cum compara-
tivele și superlativele n'arū fi și ele ad-
jective.

Atātū la formarea gradelorū de com-
parare câtū și a adverbelorū din adjec-
tive ar fi fostū autorulū mai lămuritū și
regulele multū mai simple, decât s'ar fi
ținutū sēmă de trunchiulū adjectivelorū.
La pag. 37 se dice: „Dintre numerele
cardinale numai primele trei se declină,
celelalte până la o miă suntū nedeclina-
bile.“ Dēr ducenti, trecenti etc. suntū
nedeclinabile?

O altă erōre și mai gravă este de
releatū la pag. 39: „mille“, dice auto-
rulū, „neînșoțitū de unū numeralū, este
invariabilū: cum mille equitibus; dēr
stāndū lângă altū numărū se declină ca
substantivulū: cum tribus millibus equitibus.“
După acēstă regulă așadēră în mille et

tul Clementeșilor, Niculae Leca, și după câte-va ore de arestul a liberat și admoniându-l să nu mai cuteze niciodată a merge la el cu astfel de misiune. Din cauza acesta populația e foarte turburată, dăr în Scutari încă nu și-a manifestat nemulțămirea, fiindu-că Bahri-pașa împiedecă, prin poliști se creș, pertractarea cauzelor în public. E remarcabil, că între poliștii secreți ai lui Bahri se află cel mai mare uci-gaș muntenegren, Neso Seculovic, care mai apröpe în toate zilele se poate vedé înträndu la guvernatorul suprem și la funcționarii mai înalți. După o scire mai nouă muntenegrenii din Cusinje ar fi strangulat patru ömeni; la acesta Cusinjenii au răspuns ucidändu patru Muntenegreni. În 2 Iulie n. a fost o mare bătăia între Muntenegreni și Cusinjenii, din ambele părți au cădüt mai mult, parte morți parte răniți. Popolațiunea din Scutari s'a înfricoșat foarte tare, din cauză că Muntenegrenii au năvălit în satul Mirosovic de lângă Turi și au decapitat pe doi Mohamedani. Faptul acesta dovedesce, că Muntenegrenii au de gând să continue războiul pentru pășunatul dela Velipolje. Popolațiunea din munții albanesi se pregătesce de apărare.

SCRILE PILEI.

Conflictul cu Serbia. Se scrie din Semlin, că guvernul sêrbesc supune arti-tioului de esport austro-ungari unor tarifarumale extra-ordinare. În urma acesta agricultorii și grădinarii din Sirmiu, cari proveceau pița din Belgrad, nu mai sunt în stare a-și esporta arti-culii și prin acesta li-se ia totu isvorul de venit. Föia sêrbescă „Branic“ atrage asupra acestui faptu atențiunea guvernului ungar.

Esamenul de calificațiune învățătorească. Sâmbătă, Luni și Marți s'a ținut esamenul de calificațiune învățătorească în Sibiu. S'au insinuat cu totul 56 candidați. Au prestat cu succes esamenul 42, ér 14 au fost respinși, spune „Telegr. Rom.“

Modificarea echipamentului militar. Diarul „Reichswehr“ publică următoarele modificări, ce s'au făcut în armata noastră la trupele de infanterie și vânători: Ranița cea nouă o vor purta următorii soldați, fără cartușierele de dinainte: locșitorii de ofițeri, sergenții maiori, suboficieri manipulanți, toboșarii, purtătorii de răniți, soldații dela musica militară, în fine toți aceia, cari sunt armați cu sabia de infanterie. Suboficieri manipulanți vor căpăta nise cartușiere fără etagere, în cari vor păstra hărțile și rechisitele necesare de scris. Loco-

țiitorii de oficieri, sergenții maiori, suboficieri și toți ceilalți soldați, când vor fi în serviciu vor purta cartușiere. Suboficieri sanitari, trâmbitașii batalionului de infanterie, trâmbitașii companiilor, pionerii și măcelarii vor căpăta acelașu echipament, ca și soldații armați cu pușca de repetițiä Mannlicher M₁ 1888.

Pagube prin grindină. Până la 14 Iulie n. au fost anunțate la agenturile din Clușiu ale societăților de asigurare 800 de casuri de păgubiri prin grindină, ce privesc în comun pe „Riunione“, „Donau“, „Ungară-francesă“, „Fonciere“ și „Phönix.“

O expozițiä de igienă va întocmi în primăvera anului viitor secțiä din Clușiu a reuniunii sanitare a țerii. Se vor espune obiecte de igienă publică și de casă, aparate de aerire, de baie, de încălđit ș. a. Se vor espune și prețioșe comori ale băilor ardeleni, plante vindecătoare, cu scopul practic d'a se încetățeni în Ardélu o nouă ramură de câștig și de comerț, prin cultivarea și colectarea plantelor medicale folosite în farmacii, care aș se aducă mai multă din stăinătate pe prețuri mari.

Diarylul „Pester Lloyd“, după cum se scrie din Belgrad, i-s'a detras debitul postal pe întregu teritorul regatului sêrbesc.

La școlile sâsesce din Reghin, gimnasiu inferior, școlă elementară de băieți și de fete au fost în anul școlar 1889/90 pe lângă cei 450 elevi germani, 74 români, 84 Unguri, 41 Jidovi și 2 de altă naționalitate.

Nenorocire. Petru Magăr și nevas-tă-sa, din Petrița lângă Petroșeni, se duseră în zilele trecute în munte la oile lor și lăsară acasă pe băiatul lor Ionu, în vârstă de 12 ani, ca s'o pă-zescă. Ionu, vâđându-se singur, luă din cuiu pistolul tată-lui său, și neputändu ridica cocoșul, fiindu ruginit, propti pistolul cu peptul de un pom și silă să-l ridice. Cocoșul însă scăpă și pistolul, fiind încărcat, se slobođi în peptul băiatului, care căđu mort la pământ.

Intemplantărea oră sinucidere? Căpitanul Franz Mendra dela reg. 46 de inf. din Seghedin a cădüt de pe ferăstra locuinței sale, din alu doilea catu alu casarmei, pe stradă, sdrobindu-i-se corpul. Se bănușce de unii, că e casu de sinucidere, de alții, că e intemplantărea.

Rieger și partida sa.

Conducătorii patidei Cehilor bătrâni, Rieger, Mattusch și Zeithammer, după cum spun scirile sosite din Praga și din capitala austriacă, sânt, că nu mai au autoritatea de care se bucurau până acuma și se vorbesce chiar, că se vor retrage de pe arena politică.

În fața lor sta o mică fracțiune cehă, care deși le critica ideile, totuși nu cuteza să se formuleze și să pășescă pe față cu un contra-program politic. N'a trecut însă mult și poporul cehic, care cu dragoste și cu adencă venerațiune priviala vechii lor conducători probați, începă a părăsi vechiul stég și a se grupa totu mai mult în jurul programei nouă a Cehilor tineri. Nota discordantă scimă cu toții, că o formeză concesiunile ce se făcură Germanilor în cunoscutul pact proiectat, germano-cehă, care a întâmpinat în dieta provincială boemă opozițiune nespuse de mare. Și de-atunci încöce, la toate oca-siunile, Rieger și Zeithammer și-au auzit multe recriminațiuni și injurături din partea Cehilor tineri, autoritatea lor a început să se clatine și opinia publică cehă aș se îndreptă în contra lor.

Partida Cehilor tineri aș stăpănesce situațiunea și deși ea e în minoritate în dieta provincială boemă, totuși se află în pozițiunea de-a lăntui și supune ori ce altă părere contrară.

În fața acestei situațiuni grele pentru el, Rieger a adresat föiei „Pozor“ din Olmütz o scrisöre în care vorbesce despre repășiunea sa de pe tărömul politic.

În scrisöra sa Rieger ăice:

„În timpul din urmă am fost atacat și batjocorit în totu modul. Eu nu mă apăr în contra lor, fiindu convins, că decă nu înainte, dăr după mörtea mea voi fi judecat după dreptate. Contrarii mei cred, că lucrurile vor merge mai bine decă va începe organizatiunea de până acum, decă nu va fi conducere și ömieni vor orbeca încöce și încolo fără nici un plan. Întodöuna a fostu păcatul Slavilor împrejurarea, că ei nu cunosc autoritate și nu păzesc disciplina și organizatiunea, așa că au fostu apucați pe dinainte de Germanii organizași... Eu nu vorbesc în interesul meu, sunt bătränu de 72 ani și afară de acesta voesc să repășesc de pe tărömul politic. Dăr ar fi o nenorocire când astfel de idei s'ar lăți puternic în masele poporului nostru, fiindu-că elu atunci ar fi lăsat fără conducere și fără plan. Decă conducerea națiunii a fostu rea, decă s'au făcut greșeli, atunci acestea au fostu însăși greșelile națiunii și ale reprezentanților ei și a fostu nenorocirea, că ea n'a avut bărbați mai buni s'au priceput ideile lor...“

Ce se va alege din proiectatul pact germano-ceh? Etă marea întrebare ce-lu frământă aș pe contele Taaffe, și-lu frământă cu atät mai vörtoșu, fiindu-că ea este o cestiune arđtöre pentru existența sistemului său. Taaffe pré s'a încredüt în autoritatea conducătorilor Cehilor bătrâni deoparte, de altă parte pré a desconsiderat dorințele și cererile Cehilor tineri. Taaffe și-a uitat bag-sémă, că făcändu tocmel cu câteva persoane se vor ridica miliö-nele, cari vor protesta și vor cere nimicirea tocmelilor.

Urmările războiului vamal cu România.

Cel mai nou raport al camerei comerciale și industriale din Brașov despre situațiunea economică din districtul ei în an. 1889 — publicat de curändu în broșuri și înaintat ministrului ung. de comerț Gabriel Baross — arată în cele mai posomorite color efectele distrugătoare ale războiului vamal față cu viața economică din teritoriul acestei camere, care de altmintrelea mai multă ca ori-care altu ținut al țerii nostre are a suporta greutatea războiului vamal. Deocamdată reproducem din acest raportu partea privitoare la situațiunea generală, rezervändu-ne pentru altă-dată reproducerea unor date mai amănunțite:

Decă aruncăm o privire asupra comerțului și industriei din raionul camerei din Brașov*, în decursul anului 1889, și vom să cuprindem într'unu singur cuvëntu judecata asupra lor, putem ăice, că are numai puține părți mai favorabile față de anii precedenți imediați, pentru aceea însă a rămas cu mai multe părți umbröse îndörötu lor.

Starea tristă a industriei micé nu s'a îmbunătățit nici în anul 1889; referințele și momentele paralizătoare au influențat și mai departe, așa că încetarea de a mai esercita meseriile, emigrațiunea în România, sêrăcirea, s'au continuat și în anul, despre care raportăm.

Asociațiunile nu pot ajuunge la întărire nici-decum; spiritul de corporațiun industriale dörme; simțul pentru introducerea de perfecțiuni tehnice, este mai puțin viu, capitalul disponibil insuficient.

Idea de a combate cu puteri unite

*) Raionul camerei din Brașov cuprinde comitatele: Brașov, Treiscaune, Ciuc, Odorheiu, Tërnavă-mare, Sibiu și Făgăraș. În urma unei ordinațiuni ministeriale, se vor separa din acestu districtu comitatele Treiscaune, Ciuc și Odorheiu, alăturându-se la camera, ce se va întina în Tërgu-Mureșului.

octingenti homines, s'ar declina mille ca unu substantiv, deörece stă pe lângă altu număr. Totu așa de eronată este și regula dela pag. 48: „Prepozițiunile cerü după ele casul acusativü seu ablativü, ori ambele în acelașu timp.“ Pe de-o-parte nu e totdeuna adevărat, că prepozițiunile cerü după ele casuri (s. e. limine tenus etc.) pe de alta nu există nici o prepozițiune așa de minunată, care se posedă ambele casuri în acelașu timp. De asemenea nu este exact ceea ce se ăice pe pag. următoare, că grafiä și causa sunt întrebunțate ca prepozițiun cu genitivul. Camcă ele sunt curate substantive în ablativü, se poate vedé din unirea lor cu pronumele posesivü mea, tuä, nostra, vestra, causa. Tratändu apoi la pag. 45 despre pronumele interrogative și nedefinite, nu face nici o distincțiune între formele lor adjectivale și substantive, ba la unele reproduce după placu numai cea adjectivală, la altele numai pe cea substantivală, așa încätu întrebunțarea lor va rămän pentru școlari o enigmă. În fine regulele formațiunii timpurilor au nevoia de öre-care

îndreptare. În adevörü la pag. 76 se ăice: „Dela presintele (sic) se formeză a) imperfectul conjugățiunii II, schimbändu pe o în eam; b) viitorul I altu conjugării II, schimbändu pe o în ebo; c) participiul presinte, schimbändu pe o în ens.“ După aceste regule ar trebui să avem următoarele forme: moneebam, moneebo și moneens. Aș putea să enumer și alte regule imperfecte, precum la pag. 77: „imperativul pasivü este întocmai cu infinitivul activü“, dăr mi-e témă, ca să nu întru în prea mică amănunte.

Trecem acum la semnificațiunea vorbelor latine, pe care autorul nu o nimeresce totdeuna. Astfelu laetor (pag. 80 și 115) nu însemneză inveselescü, nici ubique (pag. 24, 37 și 138) pretutindenü, nici plerumque förte adesea, nici quoque chiar, nici pugno și dimico luptu, nici appropinquo apropiu, nici super coenam după cină, nici ubi îndată, nici prepozițiunile nu se pot traduce cu adverbe ca cis dincöce, ultra dincolo, infra jostu, extra afară, nici mentior-itusum-iri nu însemneză menționezä, pomenescü. Ne-

greșit d-lu Șăineanu a fost amăgitu la indicarea semnificațiunii acestui din urmă cuvëntu de asemănarea sunetelor din mentior și menționezä, amintescü. Dăr unu profesor de filologia comparativă trebuie să scie, că în aceste doué limbi nu totdeuna cuvintele cu sunetele asemenea au aceeași însemnare.¹⁾

Multe din aceste erori de traducere mi-se parü provenite din necunoscința limbei române. Într'adevörü am observat și în alte multe părți, atät în contextul regulelor, câtu și în exerciții forme greșite ale limbei române și cuvinte improprii. Așa bună-öră la pag. 2: „înainte a doué consöne vocala se consideră ca lungă;“ la pag. 7: apele suntu firigurose; la pag. 31: „töte trele genuri;“ la pag. 76: „dela presintele se formeză;“ la pag. 44 și 82: fii și copii în locu de fii și copii; la pag. 6: Aripa stängă luptă cu dușmanul etc.

Chiar și metoda în execuțiunea planului general lasă multă de dorit în

¹⁾ Tare mai e d-lu Șăineanu și în Semasiologia! — Red.

förte multe locuri. Acesta se poate vedea mai ales din exerciții, despre care vom trata acum. La pag. 3 se oferă școlariilor unu exercițiu de cantitate pentru deosebirea cuvintelor omonime, în care oetimü: „In silvis lepöres, in verbis quaere lepores. Triste mälum, navis fractus quum turbine mälus. Acestu exercițiu nu este nici-decum la locul său aici la începutul gramaticeii, când școlarii nu cunosc încă nici o formă gramaticală și prin urmăre nu vor pricepe nimica din acea grămădire de vorbe, cu töte explicările profesorului. În alte exerciții întelnim combinațiuni sintactice destul de grele pentru începători, și care chiar respicate de profesor, vor rămän neînțelese de frageda lorü minte. Așa cetimü la pag. 51 „Cuiusvis hominis est errare, nullius, nisi insipientis, in errore perseverare“. Apoi la pag. 90 „tanti servum emere possum“, și la pag. 42 centum navium.“ Se dá apoi de tradus școlariilor la pag. 48 următoarele propozițiuni: „Voi tot-d'auna v'aduceți aminte de noi“, fără ca în paradigmă să se fi indicat forma respectivă a genitivului

necesitatea timpului, prin înființarea de asociațiuni productive, n'a aflat o aplicare practică mai estinsă în decursul anului, despre care raportăm. Dintre cele două corporațiuni de această natură, existente în districtul camerei (Asociațiunea curelarilor din Sibiu și Asociațiunea cismarilor din Sighișoara) cea dintâi, pe lângă totă greutatea timpului, se bucură de o situațiune mai satisfăcătoare, pe când cea din urmă, după cum se pare, nu se poate consolida din destul.

In general relațiunile de deusebire pentru industria noastră au fost tot atât de nemulțumitoare în anul expirat, ca și în anii precedenți, parte în urma situațiunii nefavorabile a politicii comerciale, parte prin concurența fabricatelor străine, parte în urma puterii de consumațiune slabite în straturile cele mai lăpșite ale populațiunii agricole și industriale. O excepțiune însemnată au făcut industriile constructive, cari cu deosebire în Brașov au fost bine ocupate în urma unor zidiri mari executate în împrejurime.

Recolta anului 1889 a fost peste tot nefavorabilă. Unele comitate au avut chiar recoltă foarte slabă în produsele principale. (Odorhei). Deși prețurile au fost încâtva mai urcate și în unele produse s'a făcut un export nu prea însemnat, totuși rezultatul general a fost puțin multămitor. — Viile au satisfăcut de astădată tuturor așteptărilor și în urma acestei împrejurări pozițiunea viticultorilor s'a îmbunătățit încâtva.

Industria de mijloc și industria mai mare s'a împărțită numai într-o măsură mai mică la avântul ce se desvoltă de câțiva vreme în celelalte state industriale, deore-ce și ele în mare parte ca și unele ramuri singuratiche mai importante ale industriei mici, s'au aflat sub aceeași influință a unei constelațiunii de politică comercială nefavorabilă.

Ca un punct luminos în această iconă posomorită, apare estinderea parțială mai mare, dată unor întreprinderi industriale singuratiche deja existente, înființarea unor întreprinderi nouă și cu deosebire zidirea a două stabilimente însemnate: fabrica de zahăr de lângă Brașov și fabrica de celuloză din Zărnesc (comit. Făgăraș).

Tot atât de îmbucurător este și interesul viu, ce se manifestă din toate părțile, față de estinderea rețelei noastre de linii ferate și expresiunea sa în concesiunile prealabile date de mai multe ori pentru construirea de linii ferate vicinale, între cari sunt și de acelea, cari își iau de țintă granița țerii.

Relațiunile comerțului activ destinat consumațiunii locale restrinse au

fost puțin satisfăcătoare, cu deosebire în urma slăbirei puterii de consumațiune a populațiunii în anii din urmă. — În unele branșe s'a format o situațiune nesănătoasă, mai cu seamă prin încordarea prea mare a creditului comercial și prin concurența nesocotită. — O importanță mai mare câștigă din ce în ce comerțul en gros de bucate, deore-ce casse însemnate comerciale din capitală și din afară își îndreptăz privirile și asupra ținuturilor transilvane, de unde au exportat în cei doi ani din urmă cantități însemnate de orz și secară. — Comerțul de esportațiune în România a lănceddit și în anul 1889; afacerile cu Bulgaria etc. n'au arătat față de trecut nici o schimbare esențială.

Deore-ce spiritul de întreprindere în urma stagnațiunii comerțului și a relațiunilor de viață este foarte puțin viu, capitalul disponibil își ia refugiul mai cu seamă la hârțiile de valoare și la cassele de păstrare; drept aceea și în anul expirat afluența sumelor de depunere la bănci a fost foarte mare, cu toate că talonul intereselor a fost moderat. Cererea de bani neputându ajunge oferta, stockul de bani a fost tot-deuna disponibil.

Pe lângă tot timpul nefavorabil băncile iau în general și în raionul acesta o estensiune mai mare, ceea ce se arată și prin împrejurarea, că institute mari din capitală își îndreptăz privirile asupra piețelor mai însemnate industriale și comerciale din acest raion. Așa d. e. s'a înființat în anul expirat în Brașov o agentură a „Băncii comerciale ungare din Pesta.“

Literatură.

La Bucuresci (tipografia Gutenberg, strada Dómei 23) a eșit de sub tipar: „Tablele cerate, descoperite în Transilvania“. Studiu de George Popa, absolvent al școlii normale superioare din Bucuresci, licențiat în științele istoricofilologice. Format mare 8° de 181 pag. cu 3 stampe și 10 gravuri intercalate în text.

Studiul de față este prima încercare de a da o idee completă despre toate tabelele cerate descoperite în Dacia, căci afară de idei isolate și de studierea fragmentară numai a unora din aceste tabule, nici în România și nici în străinătate nu s'a aflat o singură monografie completă despre aceste monumente.

În partea I a opului se tractează despre istoricul și descrierea monumentelor, în a II-a despre paleografia lor, în a III-a cuprinsul juridic al tabelelor noastre, minele de aur din Ardeal și colegiile aurarie și funerare, în a IV-a parte se tractează despre tablele cerate din punct de vedere etnografic și filologic.

mai multe sunt banale și puțin proprii d'a înlesni școlarilor cunoșterea sigură a formelor limbii. În multe exemple se observă și greșeli gramaticale, precum la pag. 21: „Romani aetatem Saturni aurea nominant“, unde autorul nu a ținut seamă de concordanță.²⁾

Dér spre cea mai mare a mea surprindere, ecă ce cetesc la pag. 39 între cuvintele, ce preced versiunea:

ante înainte
Christus-i Christ
natus-us nascere

și mai jos urmăz propozițiunea: „Anno ducentesimo sexagesimo ante Christum natum Romani classem Catrhaginiensium apud Mylas superaverunt.“

Mărturisesc, că în fața unei erori așa de grosolane, în fața acestei lipse de cele mai elementare cunoștințe, în-

haină elegantă se poate ascunde cel mai infernal caracter? Dér se nu uităm: e morala rasei, din care face parte.

— Red.

²⁾ Dacă nu știe, cum se ție seamă?

— Red.

²⁾ Nu cumva a fost jidovescă? Mai scii minune? O fi vr'o zăpăcă în istorie, unde se dice, că Jidovii au trecut Marea Roșie, pe când ei vor fi trecut, după d-lu Șăineanu, Marea Neagră! Ce istorie românească va face d-lu Șăineanu la facultatea de litere din Bucuresci, decă într-o carte menită pentru școlile din România spune, că acea țară n'a fost niciodată provincie română?

— Red.
³⁾ Se n'țelege, tot așa de bine s'ar simți d-lu Șăineanu, decă ar fi profesor la Kecskemet și decă în loc de Lazăr Șăineanu (Schömann) s'ar numi Szépi Lázár.

— Red.
⁴⁾ Asta-i morala ce o lătesce d-lu Șăineanu? D-sa nu știe, că sub o haină murdară adese-or se ascunde cea mai nobilă inimă și că din contră sub o

TELEGRAMELE „GAZ. TRANS.“

(Serviciul biurolui de coresp. din Pesta.)

Londra, 18 Iulie. Sgomotele despre o apropiată modificare a cabinetului se ivesc din nou. După acestea, are să devină Balfour, or Hicksbach, primul lord al visteriei.

Semlin, 18 Iulie. Lângă Cubin s'au dat împușcături de pe litoralul sârbesc asupra gardei financiare ungare, ér la Ostrovac asupra curierului poștal.

Logodna. Octavia Moroeanu și locot. Alexandru Stoeanovic, logodiți. Iași, Iunie 1890. — Felicitările noastre!

DIVERSE.

Un drum de feră prin Sahara. Proiectul unei căi ferate prin mijlocul pustiei Sahara câștigă tot mai mult aderenți. După planurile cele mai nouă, această cale va pleca din partea ostică a Algeriei dela Philippeville prin Constantina, Biskra, Quragla, Amguid la Bouroum, care zace spre est dela Timbaktu lângă Niger, unde acesta face cotitura spre sud. Cheltuelile calculate sunt pentru un kilometru cam 80,000 franci, cu totul pentru 2300 kilometri vine cam la 200 milioane de franci. Unul dintre cei mai harnici exploratori ai Africe, Domnul Fourreau, și-a dat o părere favorabilă despre proiectul acesta, dicend, că se însărcineze statul francez cu lucrarea acestei căi ferate, și pentru ca s'ă coste mai puțin, să întrebuițeze la facerea ei, după sistemul rusec, pe criminalii deportați în Algeria.

Amazonele din Dahomey. În acest regiment de amazone servesc femeile pedepsite pentru crimă de adulteriu, gâlcevă, nesupunere, etc. Indată, ce au fost înrolate în garda amazonele, sunt supuse la ostenelele cele mai mari, și sunt întrebuițate mai cu seamă la atacuri, conduse fiind de însuși regele. Amazonele trăesc în casarme sub cea mai severă disciplină, și fă-care călcare a ei e pedepsită cu moarte. Numărul amazonele e de 2000. Se asigură, că acum de curând regele Tofa din Porto-Novo, un aliat al Franței, luând mai multe amazone prizonere, le va trimite la Paris, ca să le arate în uniforma lor cea ușoră locuitorilor acestei capitale. Omenii fricoși sunt încă de părere, că mai întâi se li-se ia cuțitele acestor dame, care vars sânge omenesc.

Necrolog.

Subscriși cu inimă frântă de durere aduc la cunoștință, cumcă fiica, sora, nepoța și vâra bună **Veturia Mureșianu**, după ună morbă consumătoră (otită) își dade sufletul în mâinile Creatorului astăzi la 15 Iulie 9 ore a. m. în

anul al 19-lea al vieții. Rămășițele pămâtesci ale fericitei reșosate se vor aștrua în 16 Iulie a. c. la 5 ore p. m. în cimiteriul cel din Deșu, la care prin această sunt invitați toți amicii și cunoscuții.

Fia-i țerina ușoră și memoria binecuvântată!

Deșu, 15 Iulie 1890 st. n.

Ioan Mureșianu, archivar la trib. reg., și Iuliana Mureșianu, născută Bosca, ca părinți, Valeriu, Oliveru, Ioan, Eugenia, ca frați și soră. Ana Bosca, ca mătușă, Petru Bosca, Iuliu Bosca, Vasiliu, Stefanu, Gregoriu, Mihai, Maria Mureșianu ca unchi.

Emanuil Popu Ordeanu, teolog ab-solut gr. cat. de Budapesta, a încetat din viață Mercuri în 16 Iulie n. c. la orele 8 a. m. după o grea și lungă suferință, în etate de 28 ani. Inmormântarea se va ține Vineri în 18 l. c. la orele 2 p. m. în cimiterul gr. cat. din loc. Despre această doioasă pierdere încunoscăm cu adencă durere pe toate rudeniile, pe toți amicii, colegii și cunoscuții multă regretului și neuitatului reșosatu.

Romosa, 16 Iulie 1890.

Salomia Popu Ordeanu, veduvă preotă ca mamă; **Ioan P. Ordeanu**, ascultător de silvicultură și economie; **Aureliu P. Ordeanu** econom, ca frați; **Anna P. Ordeanu** măr. **Trocant**, ca soră.

Fia-i țerina ușoră!

Cursul pieței Brașov

din 18 Iulie st. n. 1890.

Bancnote românesce	Cump.	Vând.	9.22	9.24
Argint românesc	-	-	9.19	9.22
Napoleon-d'or	-	-	9.22 1/2	9.24 1/2
Lire turcesce	-	-	10.43	10.53
Imperial	-	-	9.46	9.51
Galben	-	-	5.45	5.50
Scris. fonc. „Albina“ 6 1/2	-	-	102.—	—
5 1/2	-	-	99.50	—
Ruble rusece	-	-	133. 3/4	134. 3/4
Mărci germane	-	-	—	—
Discountul 6—3% pe an.	-	-	—	—

Cursul la bursa de Viena

din 17 Iulie st. n. 1890.

Renta de aur 4%	-	-	-	102.15
Renta de hârtie 5%	-	-	-	100.—
Imprumutul căilor ferate ungare	-	-	-	-
aur	-	-	-	116.50
dto argint	-	-	-	97.25
Amortisarea datoriei căilor ferate de ostă ungare (1-ma emisiune)	-	-	-	—
Amortisarea datoriei căilor ferate de ostă ungare (2-a emisiune)	-	-	-	—
Amortisarea datoriei căilor ferate de ostă ungare (3-a emisiune)	-	-	-	112.—
Bonuri rurale ungare	-	-	-	89.—
Bonuri croato-slavone	-	-	-	104.25
Despăgubirea pentru dijma de vin unguresc	-	-	-	—
Imprumutul cu premiul unguresc	-	-	-	139.75
Losurile pentru regularea Tisei și Sghedinului	-	-	-	127.75
Renta de hârtie austriac	-	-	-	88.35
Renta de argint austriac	-	-	-	89.45
Renta de aur austriac	-	-	-	109.20
Losuri din 1860	-	-	-	139.80
Acțiunile băncii austro-ungare	-	-	-	982.—
Acțiunile băncii de credit ungar.	-	-	-	345.75
Acțiunile băncii de credit austr.	-	-	-	303.50
Galben împărătesc	-	-	-	5.50
Napoleon-d'or	-	-	-	9.24 1/2
Mărci 100 imp. germane	-	-	-	57.05
Londra 10 Livr. sterlinge	-	-	-	116.65

Editor și redactor responsabil:

Dr. Aurel Mureșianu.

Și acumă, când recitesc aceea prefață autopanegirică a acestei gramatice, care la început mă umpluse de bucurie predicându-mi o operă „de valoare, o întreprindere ne mai încercată până acum la noi“, se produce în mine impresiunea ce mi lasă de ordină o reclamă americană mercantilă.

Ca încheiere nu pot decăt să mi exprim mirarea pentru două lucruri.

Mai întâi mă mir, cu câtă ușurință Ministerul instrucțiunii publice a aprobat ca carte didactică această gramatică, care geme de greșeli bătătoare la ochi mai pe fă-care pagină.

Și mă mai prinde mirare, cum în țera noastră un om cu cunoștințe filologice așa de superficiale poate să ajungă la o treptă așa de înaltă în cariera filologică.

Bucuresci, Iunie 1890.

N. Barbu.³⁾

³⁾ D-lu N. Barbu este profesor de limba latină la liceul Sf. Sava din Bucuresci.

— Red.

No. 54-1890. of. parochialu.

380,2-1

Licitatiune minuendă.

Pentru acoperirea din nou cu tinichea (pleu) a turnului dela biserica română greco-catolică din comuna Pintioi...

Atâtă condițiunile, câtă și preliminariul de spese, se pot vedea la subscrisul președinte alu curatoratului bisericescu.

Numai aceia dintre concurenți voru pute licita, cari voru depune unu vadiu de 10%...

Representanța bisericească și rezervă dreptul a alege dintre concurenți, pe care va voi.

Pintioi, în 10 Iulie 1890.

Teodoru Domsia, parochu gr. cat. și președ. curatoratului bisericescu.

Numere singuratică din „Gazeta Transilvaniei” à 5 cr. se potu cumpăra în tutungeria I. Gross, și în librăria Nicolae Ciureu.

Advertisement for LE HOUBLON beer, featuring a logo and text: 'Das beste Cigaretten-Papier ist das echte LE HOUBLON'.

Celū puținū în douăzeci mii de deposituri se vinde și e recunoscutū de celū mai bunū remediū contra orī-cărui insectū

er s'a făcutū mai eftinū.

Sticlele veritabile suntū însemnate cu numele J. ZACHERL și costă de acum înainte: 15 cr., 30 cr., 50 cr. și 1 fl.

Acestā alēsă specialitate nimicesce, cu o deosebitā putere și grabă, tōte insectele din locuințe, bucătării și hoteluri, din mobile și haine, precum și pe acele dela animalele de casă...

Se află de vëndare în Brașovū la Domniū:

I. L. & A. Hesshaimer. Emill Porr. Dimitrie Eremia Nepotii. Iulius Müller, comerciantū.

Iulius Hornung, farmacia. Franz Kellemen. Ed. Kugler. Ioh. Lerchenfeld, comerciantū.

Karl Töpfner, comerciantū. V. Roth, farmacia. Heinrich G. Obert, farmacia. George Stefanoviciu, comerciantū.

In Előpatak la Domniul I. Müller, farmacia. In Rēgnovū „ „ Iosef Schuster. In Șereșia „ „ Iacob Ehrenwald. In Uzonū „ „ G. Temesvary și filii.

304,12-9

In tōte celelalte orașe ale Transilvaniei și la sate suntū deposite acolo unde suntū expuse placate de „Zacherlin”.

Mersulū trenurilorū

pe liniile orientale ale căii ferate de statū r. u. valabilū din 1 Iunie 1890.

Large railway schedule table with multiple columns for routes (Budapesta-Predealu, Brașov-Turda, etc.) and rows for stations and train types (Trenu accelerat, Tren de pers.).